

Janusz Ruciński

"Dziesięć przykazań dawniej i dziś,
Edycja Świętego Pawła", Michał
Wojciechowski, Częstochowa 2011 :
[recenzja]

Studia Warmińskie 51, 368-369

2014

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Michał Wojciechowski, *Dziesięć przykazań dawniej i dziś*, Edycja Świętego Pawła, Częstochowa 2011, s. 144.

Niejednemu chrześcijaninowi Dekalog w praktyce może przysparzać wielu trudności w prawidłowym odczytaniu jego przesłania. Ten właśnie problem został dostrzeżony przez prof. Michała Wojciechowskiego w książce *Dziesięć przykazań dawniej i dziś*, która ukazała się w 2011 r. nakładem wydawnictwa Edycja Świętego Pawła. Autor podjął w niej próbę syntetycznego i prostego wykładu na temat Dziesięciorga przykazań. Pomimo swojego naukowego charakteru, książka została napisana językiem przystępnym dla każdego czytelnika.

Na książkę składają się dwie główne części. W pierwszej, zatytułowanej *Wprowadzenie do Dekalogu*, znajduje się osiem rozdziałów, w których omówiono podstawowe kwestie dotyczące Dziesięciu przykazań. W pierwszym z nich autor uzasadnia potrzebę aktualizacji odczytu praw zawartych w Dekalogu, która następnie staje się podstawą do ustalenia zakresu jego stosowania (s. 5–8). Drugi rozdział zawiera dwa biblijne teksty przykazań zawarte w Księdze Wyjścia i Księdze Powtórzonego Prawa, które na wstępie zostały pokrótce omówione (s. 9–12). W trzecim rozdziale autor zawarł trzy przekłady Dekalogu: tradycyjny, naukowy oraz współczesny, wyszczególniając charakterystyczne cechy każdego z nich (s. 13–16). Rozdział czwarty traktuje o pochodzeniu, naturze i znaczeniu Dekalogu. Punktem wyjścia staje się historia spisania i przechowywania tekstu Dziesięciu przykazań, ukazanie ich charakteru prawnego oraz podobieństwa do dokumentów przymierza spisanych przez Hetytów z XIII w. przed Chr. Zaznaczona zostaje równocześnie różnica pomiędzy Dekalogiem a innymi traktatami przymierza, polegająca na wyjątkowości jego pochodzenia – Bóg jako prawodawca (s. 17–21). W rozdziale piątym autor ukazał powiązanie Dekalogu z Nowym Testamentem. Stosując konkretne odniesienia do Nowego Testamentu M. Wojciechowski dowodzi, że Dekalog – jako przyzwoite minimum moralności chrześcijańskiej – nie może być traktowany wybiórczo oraz że wszystkie przykazania stanowią rozwinięcie dla przykazania miłości Boga i bliźniego. Dekalog jest również punktem wyjścia do Jezusowego Kazania na Górze, które radykalizuje i rozszerza poszczególne przykazania (s. 23–25). W szóstym rozdziale autor skupił się na budowie i kolejności przykazań. Zostały w nim przedstawione sposoby podziału przykazań na grupy tematyczne (dotyczące Boga, rodziny, innych ludzi, własności), wyjaśniona definicja *Dekalogu* oraz podejścia względem numeracji przykazań w różnych wyznaniach (s. 27–29). W rozdziale siódmym autor wykazał powiązanie między Dekalogiem a prawami człowieka. Odnosząc się do historii biblijnej oraz spuścizny żyjących na przełomie XVII i XVIII w. filozofów Johna Locke’a i Monteskiusza, uzasadnia zwią-

zek prawa zawartego w Dekalogu z prawami człowieka i wolnością (s. 31–34). W ósmym rozdziale analizie poddane zostały następujące kwestie: przyczyny odrzucania, podważania oraz deformowania przykazań w świecie współczesnym, zwłaszcza przez ideologie lewicowe i laickie, które w ten sposób starają się wprowadzić nowe prawa, wpajając społeczeństwu, że prawdziwie bronią one praw człowieka (s. 35–38).

Druga część, zatytułowana *Przykazania po kolei* (s. 41–137), jest systematycznym i szczegółowym omówieniem poszczególnych przykazań Dekalogu. Autor posłużył się w niej współczesnym przekładem przykazań, który został przedstawiony w pierwszej części książki, w rozdziale trzecim. Każde z przykazań stanowi osobny rozdział, w którym po części hermeneutycznej następuje komentarz przytaczający konkretne przykłady zastosowania we współczesnym świecie. Zarówno użyty przekład, jak i komentarz pomagają w aktualizacji odczytu treści dekalogu, sprawiając, że staje się on zrozumiałym dla dzisiejszego chrześcijanina.

Zaprezentowana książka prof. Michała Wojciechowskiego jest interesującym opracowaniem zagadnień związanych z interpretacją tekstu Dekalogu. Szczególnie wartościowy jest przekład Dziesięciorga przykazań na język współczesny, który – jak sam autor wskazuje – powinien w przyszłości zostać wprowadzony jako wersja katechizmowa. Jest to niezwykle cenna publikacja, która pozwala czytelnikowi w odczytaniu na nowo treści wyuczonych niegdyś na pamięć. Lektura książki ułatwia oderwanie się od myśli, że Dekalog jest tylko i wyłącznie zbiorem nakazów i zakazów, służącym demaskowaniu słabości człowieka, a także pomaga w zrozumieniu, że w rzeczywistości Dekalog stoi na straży praw, godności i wolności ludzkich.

Janusz Ruciński
Olsztyn

Ks. Wojciech Cichosz, *Możliwości dialogu chrześcijańskiego ze współczesną edukacją polską*, Wyd. Bernardinum, Pelplin 2013, ss. 458.

Dynamiczny rozwój cywilizacyjny współczesnego świata mógłby rodzić nadzieję na tworzenie przyjaznych warunków rozwoju i bytu ludzkości. Tymczasem okazuje się, że cywilizacja zachodnia pogrąża się coraz bardziej w kryzysie. Dotyczy on konstytutywnych zmian w wielu obszarach, poczynając od przeobrażeń w zakresie wartości, wierzeń, jak i instytucji normujących i porządkują-